

Är euron bra för vår ekonomi?

Vestmanlands Läns Tidning den 19 augusti 2003

Så länge som vi har en egen valuta uppkommer kostnader och intäkter för företagen i olika valutor, som hela tiden ändras i värde. Det betyder att företag som sysslar med utrikeshandel får räkna med betydande valutarisker.

Lönsamheten i produktion och investeringar går berg- och dalbana beroende på vad som råkar ske med valutakursen. Nationella valutor fungerar därmed som barriärer mellan olika länders ekonomier, på i princip samma sätt som tullar. Problemet är särskilt stort för små och medelstora företag, speciellt när det gäller tidskrävande produktion, eftersom det då går lång tid mellan produktionsbeslut och betalning för levererade produkter. Som ett resultat begränsas utrikeshandeln, och det håller nere medborgarnas levnadsstandard.

En övergång till euron skulle minska dessa barriärer genom att valutaosäkerheten skulle försvinna vid handel med euroländer. Framför allt skulle små och medelstora företag i Sverige få möjlighet att konkurrera på lika villkor med företag på kontinenten, som redan nu i regel har euron som valuta.

Det finns numera viktiga forskningsresultat som tyder på att en övergång till en gemensam valuta tenderar att öka utrikeshandeln rejält, sannolikt med storleksordningen 40–50 procent på lång sikt – som ett grovt genomsnitt för olika länder.

Detta betyder att euron främst bör ses som en uppföljning av EU:s strävan att göra hela Europa till en gemensam hemmamarknad för alla företag och konsumenter i Europa. På lång sikt skulle resultatet bli ökade reallöner och höjd levnadsstandard i Europa som helhet.

Nu finns det en baksida av varje mynt. Det gäller också euron. De långsiktiga vinsterna när det gäller reallöner och levnadsstandard skall naturligtvis vägas mot de konjunkturpolitiska risker som kan uppkomma när Sverige inte längre skulle kunna bedriva en egen penningpolitik. Men vi måste också titta på vad som händer med behovet av konjunkturpolitiska åtgärder.

Om vi inför euron i Sverige minskar i själva verket behovet av inhemska konjunkturpolitiska åtgärder. Ett skäl är att risken då avtar för allvarliga störningar från valutamarknaden av de svenska företagens internationella konkurrenskraft, och därmed av den inhemska konjunkturen.

Med andra ord: en nationell valuta (kronan i vårt fall) inte bara begränsar handeln mellan länder. Den bidrar också till återkommande störningar av den inhemska konjunkturen i samband med förändringar i den flytande kronans värde på valutamarknaderna.

En flytande växelkurs bestäms nämligen på ungefär samma sätt som aktiekurser, det vill säga genom transaktioner på kapitalmarknaderna, som i sin tur styrs av individers och företags ständigt ändrade framtidsförväntningar.

En övergång till euron betyder därför att den svenska konjunkturen inte på samma sätt som i dag skulle råka ut för störningar från internationella kapitalmarknader.

Vid en svensk anslutning till euron kan vi också räkna med att konjunkturutvecklingen i Sverige blir mer lik den som sker i andra europeiska länder. Vi vet nämligen att ju mer nationella ekonomier är sammanflätade med varandra, desto mer likartad blir konjunkturutvecklingen.

Allt detta gör att behovet av att kunna bedriva en egen inhemsk penningpolitik, skild från övriga EU-länders, minskar eller försvinner.

Sammanfattningsvis: de ekonomiska fördelarna av att införa euron gäller så viktiga saker som svenska folkets levnadsstandard i ett långsiktigt perspektiv. Dessa långsiktiga ekonomiska fördelar borde, menar jag, tillmätas betydligt större vikt än eventuella kortsiktiga nackdelar inom konjunkturpolitiken. Min slutsats är att Sverige har mycket att vinna, inte bara politiskt, utan också rent ekonomiskt på att gå över till euron.

ASSAR LINDBECK